

Міністерство освіти і науки України
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

04074. Київ, Вишгородська, 19

Тел. 430-02-60, 430-43-90

e-mail: nenc@nenc.gov.ua

«07» вересня 2022 р.

№ 159

Директорам закладів
позашкільної освіти

Рекомендації щодо організації освітнього процесу в закладах позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку у 2022-2023 н.р.

Нормативне забезпечення

Організація освітнього процесу в закладах позашкільної освіти в 2022/2023 навчальному році здійснюватиметься відповідно до:

- **Законів України** «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Про позашкільну освіту (від 22.06.2000 № 1841-III), «Про внесення змін до деяких законів України в сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану» (№ 7325 від 28.04.2022), «Про забезпечення функціонування української мови як державної» та інших;
- **Указу Президента України** від 16 березня 2022 року № 143 «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України»;
- **Постанови Кабінету Міністрів України** від 24 червня 2022 року №711 «Про початок навчального року під час дії правового режиму воєнного стану в Україні»;
- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988р «Про схвалення **Концепції** реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «**Нова українська школа**» на період до 2029 року»;
- **Санітарного регламенту** для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 № 2205, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 р. за № 1111/35394;
- **Наказу МОН:** Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.09. 2020 № 1115, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 28 вересня 2020 р. за № 941/35224);
- **Листів МОН:** Про організацію роботи закладів позашкільної освіти (від 14.04.2022 № 1/4142-22), Про забезпечення освітнього процесу в закладах позашкільної освіти під час дії воєнного стану (від 18.03.2022 № 1/3544-22), від 19.03.2022 №1/3556-22 «Зкладам освіти, установам, які вимушені змінити місце розташування у зв'язку з проведенням в місцях їх розташування бойових дій або тимчасовою окупацією території України, необхідно перейти на обслуговування до органів казначейства за новою адресою розташування», від 29.03.2022 № 1/3737-22 «Про забезпечення психологічного супроводу учасників освітнього

процесу в умовах воєнного стану», від 04.04.2022 № 1/3872-22 «Про методичні рекомендації «Перша психологічна допомога. Алгоритм дій», Про організацію освітнього процесу в закладах позашкільної освіти у 2021/2022 навчальному році (від 17.08.2021 № 1/9-414); Щодо застосування Порядку організації інклюзивного навчання в закладах позашкільної освіти (від 07.07.2020 № 1/9-363)

Програмне забезпечення освітньої діяльності закладів позашкільної освіти еколого-натуралістичного профілю

Чинність навчальних програм з позашкільної освіти, визначається наказами МОН України:

https://drive.google.com/file/d/1jcSB7aoWLUQXd0wAIoUuTPJoOz_aGkMs/view,
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1119-20#Text>.

Відповідно до зазначених наказів чинними є навчальні програми:

https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2015/01/prog_Zvedenyuk.pdf

<https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2015/01/progr-2018.pdf>

<https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2015/01/prog-2018.1.pdf>

<https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2015/01/programm1.pdf>

<https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2015/01/programms.pdf>

<https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2021/08/zbirka2021-1.pdf>

[https://nenc.gov.ua/wp-](https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2015/01/PROG%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4.pdf)

[content/uploads/2015/01/PROG%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4.pdf](https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2015/01/PROG%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4.pdf)

Оновлення змісту навчальних програм із позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку

З метою оновлення змісту навчальних програм із позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку, реалізації Концепції Нової української школи, Концепції розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти), Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді Міністерства освіти і науки України пропонує потенційним авторам долучитися до створення проєктів модельних навчальних програм із позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку для вікової категорії здобувачів освіти 10-12 років.

Модельна навчальна програма (МНП) – це документ, що визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання (набуття компетентностей) здобувачів освіти, зміст навчальної дисципліни (інтегрованого курсу) та види навчальної діяльності здобувачів освіти, рекомендований для використання в освітньому процесі у порядку, визначеному законодавством. Модельна навчальна програма з позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку розробляється на основі надпредметного змісту Державного стандарту базової середньої освіти освітніх галузей: «Природнича освітня галузь», частково «Технологічна освітня галузь» та «Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь»; Концепції розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти); ґрунтується на ціннісних орієнтирах та цілях освіти в інтересах сталого розвитку; охоплює формування наскрізних в усіх ключових компетентностях умінь; передбачає реалізацію вимог до очікуваних результатів навчання; урахує наступність між циклами навчання, які пов'язані з віковими пізнавальними особливостями дітей 10-12 років; орієнтується на компетентнісний потенціал навчальної дисципліни, що визначає здатність кожної навчальної дисципліни формувати ключові компетентності через розвиток умінь, ставлень та базові знання.

Модельна навчальна програма визначає орієнтовну послідовність та окреслює очікувані результати навчання здобувачів освіти. Тоді як навчальна програма конкретизує ці послідовності та результати й чітко їх визначає. Це, фактично, означає, що ми маємо віднайти шляхи, що дають змогу з модельної програми «проростити» чіткішу та зрозумілішу навчальну.

Модельна програма визначає зміст предмета чи інтегрованого курсу, що викладається, а також різновиди діяльності дітей. Навчальна ж програма описує це більш конкретно та детально.

Розроблені модельні навчальні програми стануть основою для створення нової навчальної та навчально-методичної літератури для дітей вікової категорії від 10 до 12 років.

Педагогічний колектив НЕНЦ працює над розробленням наступних модельних програм: «Квітникарство» та «Прикладна біологія».

Організація творчих учнівських об'єднань на базі закладів загальної середньої освіти

На стадії завершення навчальні програми для організації факультативних занять на базі закладів загальної середньої освіти. Програми розраховані на 17 годин. Розроблені навчальні програми:

- факультативного курсу «Біорізноманіття: стан, загрози, шляхизбереження» для учнів 10-11 класу (автор Безусько А.Г.),
- факультативного курсу «Агроекологія» для учнів 8 класу (автор Бень Н.В.),
- екологічного курсу «Екологічна безпека» для учнів 9 класу (автори: Козленко В.П., Петлицька В.П.).

Дані навчальні програми проходять апробацію на базі Спеціалізованої школи № 2 ім. Д.Карбишева з поглибленим вивченням предметів природничого циклу Подільського району м. Києва.

На стадії розробки Навчальна програма з напряму екології військової діяльності «Довкілля і війна» (дана програма розрахована для організації факультативних занять на базі закладів загальної середньої освіти. Програми розрахована на 34 год.

Форми організації освітнього процесу

Освітній процес в закладах позашкільної освіти еколого-натуралістичного профілю організовується в безпечному освітньому середовищі. Організація освітнього процесу може здійснюватися в очному і дистанційному режимах, або за змішаною формою, що поєднує офлайн, онлайн та дистанційний формат навчання. Таке поєднання можливе, зокрема, для різного виду занять (практичні, лабораторні заняття проводяться в офлайн форматі, лекційні – в онлайн та дистанційному).

Заклад позашкільної освіти може організовувати індивідуальні форми здобуття освіти, реалізуючи індивідуальну освітню траєкторію учня.

Форма організації освітнього процесу залежить від безпекової ситуації в кожному населеному пункті і визначається рішенням військово-цивільних адміністрацій. Рішення приймається за участю батьків. Якщо батьки не погоджуються з очною формою навчання, вони можуть обрати дистанційну форму або індивідуальний графік навчання.

Запровадження та організація освітнього процесу в певному режимі, у тому числі у разі включення сигналу «Повітряна тривога» або інших сигналів оповіщення,

здійснюється відповідно до листа МОН від 30.06.2022 № 1/732222 «Про організацію 2022/2023 навчального року».

Звичайно, не всі напрями позашкільної освіти можуть повноцінно перейти на навчання у дистанційному режимі, оскільки багато гуртків, секцій та інших дитячих творчих об'єднань потребують проведення занять саме у закладі позашкільної освіти, який має необхідне навчально-методичне забезпечення та обладнання.

Педагогічним працівникам та здобувачам освіти радимо постійно переглядати сайт НЕНЦ <https://nenc.gov.ua/> та підписатися на телеграм-канали НЕНЦ «Дистанційка НЕНЦ» і «НЕНЦ МОН PRO» https://t.me/education_nenc, на сторінку Instagram <https://instagram.com/nencoland>, а також на Youtube-канал НЕНЦ <https://www.youtube.com/channel/UCM3MDFAAO9oT8PdcxxnuuQg>, де розміщені цікаві заняття з біології, екології, хімії, агрономії тощо. У пригоді стануть віртуальні лекторії «Загальна біологія», «Екологічна абетка», «Біологія людини», «Від клітини до тканини».

Міністерство освіти і науки України спільно з Національним еколого-натуралістичним центром учнівської молоді в такі важкі для країни дні пропонують дітям помандрувати сторінками видань НЕНЦ:

- науково-художнього журналу для дітей та юнацтва «Паросток» <https://nenc.gov.ua/?p=597>;
- газети «Юний натураліст» https://nenc.gov.ua/?page_id=4188;
- екокомікси «Єнотік» <https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2021/05/%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D1%96%D0%BA%D1%81%D0%B8-2021-1.pdf>.
- науковий вісник Національного еколого-натуралістичного центру https://nenc.gov.ua/?page_id=3646
- всеукраїнський науково-педагогічний журнал «Освітній фактор» https://nenc.gov.ua/?page_id=39925

Видання допомагають збагнути таємниці природи, гармонію стосунків людини і довкілля.

Протягом 2022 -2023 н. р. НЕНЦ запроваджує нові освітні проекти в своїй діяльності і рекомендує долучитися закладам позашкільної освіти еколого-натуралістичного профілю, а саме: «Зелена лабораторія» (навчання поза стінами закладу), «Школа в природі», «Кімната моралі», «Барнахус-клас НЕНЦ», «Кібер-екоспростір для дітей» (інформація про проекти буде розміщена на сайті НЕНЦ).

Директор НЕНЦ

Володимир ВЕРБИЦЬКИЙ